

زخمی که هنوز از آن خون می چکد

۵۰ سال بعد از اندیشکده آمریکایی «ریسپانسibil استیت کرافت» تبعات جنگ در افغانستان را برای غیرنظامیان و محیط زیست بررسی کرد

📄 [فرشته کیانی] بیش از چهار دهه افغانستان در جنگ و ویرانی مستمر گرفتار بوده است.

در حالی که بیشتر توجه جهان بر ابعاد سیاسی و امنیتی این درگیری‌ها متمرکز شده، بحران دیگری سر برآورده که نسل‌ها را در این کشور درگیر خواهد کرد. محیط زیست افغانستان دچار ویرانی عمیق شده و عواقب آن برای مردم بسیار وخیم است. از منابع آب مسموم گرفته تا زمین‌های بایر، طبیعت به یکی دیگر از قربانیان جنگ تبدیل شده و گروه‌هایی از مردم که آسیب‌پذیرترند، بیشترین بار این فاجعه را به دوش می‌کشند. اندیشکده «ریسپانسibil استیت کرافت»، مستقر در واشنگتن، به تبعات سال‌ها جنگ در افغانستان برای غیرنظامیان و محیط زیست این کشور پرداخته است که در ادامه می‌خوانید:

زمینه‌رافراهم کنیم.»

جابه‌جایی‌انویه

ریشه‌های بحران زیست محیطی افغانستان به قبل از حمله شوروی در سال ۱۹۷۹ بازمی‌گردد، چنانکه این کشور از آسیب‌های زیست محیطی به دلیل مداخلات استعماری و جنگ سرد در رنج بود. در طول جنگ‌های استعماری، محیط زیست افغانستان به طور جدی تخریب شد. به عنوان مثال، در آخرین جنگ انگلیس و افغانستان، نیروی هوایی نوپای هند-بریتانیا، کابل و ننگرهار را بمباران کرد و زخم‌های عمیق زیست محیطی و اجتماعی بر جای گذاشت. حتی قبل از حمله شوروی، آمریکا و اتحاد جماهیر شوروی به دنبال صنعتی کردن کشاورزی افغانستان در طول جنگ سرد بودند که اغلب با پیامدهای فاجعه‌باری همراه بود.

اوایل دهه ۱۹۸۰، نزدیک به ۴٫۳ میلیون افغانستانی در پاکستان و ایران پناه گرفتند و روستاها و زمین‌های کشاورزی را که زمانی حاصلخیز بودند به حال خود رها کردند. این جابه‌جایی جوامع، الگوهای سنتی استفاده از زمین را مختل کرد و منابع را در مناطقی که پناهجویان در آنجا اسکان داده شدند، تحت فشار قرار داد.

در پی خروج شوروی، جنگ داخلی -به‌ویژه جنگ شدید در کابل در اوایل دهه ۱۹۹۰- محیط شهری و زیرساخت‌ها را بیشتر تخریب کرد. پایتخت به آوار تبدیل شد، جنگل‌های استان‌های مجاور هیزم شدند و سیستم‌های آب آسیب دیدند. جنگل‌های انباشته‌شده یکی دیگر از قربانیان جنگ هاست. در دهه ۱۹۷۰، این کشور جنگل‌های وسیع داشت، به‌ویژه در استان‌های شرقی. امروزه فقط ۲ درصد از آن پوشش جنگلی باقی مانده است. سال‌ها جنگ، جنگل‌زدایی را تسریع کرد، در حالی

هر جنگی در تاریخ معاصر افغانستان ردپایی زیست محیطی از خود بر جای گذاشته است که پس از شلیک آخرین گلوله‌ها تا مدت‌ها باقی خواهد ماند. استفاده از مهمات حاوی اورانیوم ضعیف شده، ضایعات رادیواکتیو بر جا گذاشته است. تخریب شبکه‌های آبیاری، کشاورزی را فلج کرده است. افزایش بیماری‌های تنفسی و آمار سرطان که با قرار گرفتن در معرض مواد خطرناک مرتبط است، تازه در حال کشف است. حتی بیشتر در سال ۲۰۱۷، گزارش‌ها نشان داد که بسیاری از افغانستانی‌ها خطر آلودگی‌های سمی را جدی‌تر از طالبان می‌دانستند.

«بچارد بنت»، گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور حقوق بشر در افغانستان، معتقد است: «آب، خاک و هوای افغانستان به دلیل چندین دهه به کارگیری مواد منفجره که پاکسازی نشده، آلوده است. این آلودگی بر سلامت عامه مردم، به‌ویژه کودکان تأثیر می‌گذارد. همه طرف‌های درگیری مسئول هستند. ما هنوز به عمق این آسیب‌های نبرده‌ایم، اما تحقیقات علمی هر روز ابعاد تازه‌ای از این مشکل را آشکار می‌کند.»

دکتر هارون رحیمی، محقق افغانستانی، که در تهیه گزارش برای مجمع عمومی سازمان ملل درباره تأثیر مداخلات نظامی بر محیط زیست افغانستان همکاری می‌کند، می‌گوید: «قوانین بین‌الملل راه‌های محدودی برای پاسخگو کردن دولت‌های قدرتمند ارائه می‌کند. علاوه بر این، کشورهایی که متهم به تخلفات جدی هستند، اغلب با ارائه کمک‌های بشردوستانه به عنوان یک جایگزین نمادین، مسیر پاسخگویی را منحرف می‌کنند. بنابراین از مسئولیت‌پذیری واقعی اجتناب می‌کنند. مناسب‌ترین مسیر پیش روی ما فرایند اقدام قانونی در برخی از کشورهای متهم است تا عدالت را برای جوامع آسیب‌دیده تأمین کنیم. اما برای موفقیت، باید از طریق تحقیقات علمی،

۱۰۰ روز پیر هرج و مرج در کاخ سفید

گزارش رویترز از لحظه ورود ترامپ به دفتر بیضی تا امروز؛ تأثیر سیاست‌های رئیس‌جمهوری دمدمی مزاج از غزه تا گرینلند

📄 [شپروند] در حالی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا، ۱۰۰ روز را در کاخ سفید سپری کرد که رسانه‌های

غرب از آن با عنوان روزهای پر هرج و مرج یاد کردند و نوشتند اقدامات ترامپ از جمله جنگ جهانی تفرقه‌ای بی‌سابقه علیه اکثر شرکای تجاری آمریکا، تحقیر متحدان ناتو، سخن گفتن از الحاق گرینلند، بازپس‌گیری کانال پاناما و تبدیل کانادا به پنجاه و یکمین ایالت آمریکا و ... به اعتبار آمریکا لطمه زده است. رویترز برای ارزیابی ۱۰۰ روز نخست ریاست‌جمهوری ترامپ با بیش از ۱۲ مقام دولتی فعلی و سابق، دیپلمات‌های خارجی و تحلیلگران مستقل در واشنگتن و پایتخت‌های سراسر جهان مصاحبه کرده است.

پیش خواهد آمد.»

عواقب سیاست‌های یک رئیس‌جمهوری دمدمی مزاج

بسیاری از تحلیلگران و مقامات به رویترز گفتند که اگرچه برخی از آسیب‌هایی که وارد شده ممکن است طولانی مدت باشد، اما اگر ترامپ رویکرد خود را نرم کند، وضعیت ممکن است غیرقابل جبران نباشد. او قیلا در باره برخی مسائل از جمله وضع تعرفه‌های شدید عقب‌نشینی کرده است. اما آنان شانس کمی برای تغییر چشمگیر ترامپ می‌بینند و انتظار دارند بسیاری از کشورها تغییرات پایداری در روابط خود با آمریکا ایجاد کنند تا خود را از سیاست‌گذاری‌های متغیر او محافظت کنند.

به عنوان مثال، برخی از متحدان اروپایی به دنبال تقویت صنایع دفاعی خود برای کاهش اتکابه تسلیحات آمریکایی هستند. بحث در مورد توسعه زرادخانه‌هسته‌ای در کره جنوبی تشدید شده است. همچنین گمانه‌زنی‌ها مبنی بر اینکه وخامت روابط ممکن است شرکای آمریکا را وادار کند تا حداقل از نظر اقتصادی به چین نزدیک شوند، افزایش یافته است. کاخ سفید این تصور را که ترامپ به اعتبار آمریکاطمه زده، دمی‌کند.

سیاست از نگاه یک دلار؛ تضعیف دلار، تلاطم بازار و کاهش تولید

به گفته کارشناسان، آینده سیستم جهانی که

و دستیارانش آنها را به مفت‌خوری از آمریکا متهم کردند، باعث نگرانی عمیقی شده است.

لفاظی‌های توسعه‌طلبانه؛ از غزه تا گرینلند

در ضربه‌ای بزرگ‌تر به وجهه جهانی واشنگتن، ترامپ به لفاظی‌های توسعه‌طلبانه پرداخته که روسای جمهوری امروزی مدت‌ها از آن اجتناب می‌کردند. برخی تحلیلگران می‌گویند اگر چین تصمیم به حمله به تایوان بگیرد، می‌تواند از این اظهارات به‌عنوان توجیه استفاده کند. او با شیوه‌ای زورگویانه، اصرار داشت که آمریکا، گرینلند -جزیره نیمه خودمختار دانمارک- را به جنگ می‌آورد. او کانادا را با گفتن اینکه دلیلی برای وجود ندارد و باید بخشی از آمریکا شود، خشمگین کرد. ترامپ تهدید کرد که کانال پاناما را که سال ۱۹۹۹ به این کشور تحویل داده شد، تصرف می‌کند. او پیشنهاد کرد که واشنگتن غزه ویران شده از جنگ راتحت کنترل خود درآورد و محدوده فلسطین را به یک تفرجگاه ساحلی تبدیل کند.

با این حال، او هیچ جزئیاتی درباره چگونگی دستیابی آمریکا به قلمرو بیشتر ارائه نکرده و برخی از کارشناسان می‌گویند که او ممکن است مواضع افراطی را به عنوان ترفندهای چانه‌زنی در نظر بگیرد، اما برخی کشورها و راجدی می‌گیرند.

مقابله با ترامپ؛ از اروپا تا آسیا

برای مقابله با ترامپ، دولت‌ها شروع به بازنگری

نابودی خاک، ویرانی زیرساخت‌ها

شاید نامحسوس‌ترین پیامد زیست محیطی جنگ آلودگی خاک باشد. به عنوان مثال، آزمایش‌های هسته‌ای پاکستان در بلوچستان، نزدیک استان‌های هلمند و قندهار افغانستان، باعث آلودگی چشمگیر خاک و افزایش موارد سرطان در جوامع مرزی افغانستان شده است؛ نمونه‌ای نگران‌کننده از پیامدهای زیست محیطی فرامرزی. همچنین، استفاده از اورانیوم ضعیف شده در حملات موشکی، پسماندهای رادیواکتیو به جا گذاشته و به آب و خاک نفوذ کرده است. کشاورزان ناآگاهانه محصولات کشاورزی را در خاک آلوده کشت و کودکان در مناطق پر از مواد سمی حاصل از جنگ‌های گذشته، بازی می‌کنند. به گفته دیده‌بان حقوق بشر، مین‌ها و دیگر پسماندهای منفجر نشده میدان نبرد، حداقل ۷۲۴ میلیون متر مربع زمین را در افغانستان آلوده کرده و فقط دو استان از ۲۹ استان افغانستان عاری از مین هستند. در یکی از نمونه‌های وحشتناک، آمریکا سال ۲۰۱۷، بمب «MOAB/۴۳-GBU» (B Massive Ordnance Air Blast) معروف به «مادر همه بمب‌ها» را در ولایت ننگرهار فرود آورد. این بمب، بزرگ‌ترین سلاح غیرهسته‌ای که تا به حال در جنگ استفاده شده، بخش‌های وسیعی از قلمرو کوهستانی را ویران و نگرانی‌های جدی درباره سمی کردن خاک، مهمات منفجر نشده و اختلالات زیست محیطی در یکی از متنوع‌ترین مناطق افغانستان ایجاد کرد. جنگ نه فقط محیط زیست افغانستان، بلکه زیرساخت‌های آن را نیز ویران کرده است. جاده‌ها، پل‌ها و سیستم‌های آبیاری -ضروری برای کشاورزی و ثبات اقتصادی- به طور سیستماتیک تخریب شده‌اند. در کشوری که ۷۰ درصد جمعیت آن به کشاورزی وابسته است، تخریب شبکه‌های آبیاری، مناطق وسیعی از زمین را غیرقابل استفاده و ناامنی غذایی را تشدید کرده است.

در سیاست‌ها کرده‌اند. اتحادیه اروپا -که ترامپ بدون هیچ مدرکی مدعی شده برای کلاهبرداری از آمریکا تشکیل شده- مجموعه‌ای از تعرفه‌های تلافی‌جویانه را در صورت شکست مذاکرات آماده کرده است. برخی از کشورها مانند آلمان و فرانسه به دنبال هزینه بیشتر برای ارتش خود هستند؛ چیزی که ترامپ خواسته است، اما می‌تواند به معنای سرمایه‌گذاری بیشتر در صنایع دفاعی خود و خرید تسلیحات کمتر از آمریکا باشد. باتوجه به اینکه روابط تاریخی کانادا با آمریکا اکنون تیره شده، این کشور به دنبال تقویت پیوندهای اقتصادی و امنیتی با اروپاست.

کره جنوبی نیز تحت تأثیر سیاست‌های ترامپ، از جمله تهدیدهای او مبنی بر خروج نیروهای آمریکایی، متلاطم است. اما سؤال گفته‌تلاش خواهد کرد با ترامپ همکاری کند و اتحادی را که برای مقابله با تهدید کره شمالی مجهز به سلاح هسته‌ای حیاتی می‌داند، حفظ کند. ژاپن، متحد آمریکا، نیز مضطرب است. یکی از مقامات ارشد دولت ژاپن گفت که ژاپن از شدت تعرفه‌های ترامپ غافلگیر شد و اکنون در حال تلاش برای پاسخگویی است.

چین به جای آمریکا

سوال کلیدی این است که آیا برخی از دولت‌ها به سمت روابط تجاری نزدیک‌تر با چین، هدف شماره یک تعرفه‌ای ترامپ، خواهند رفت؟ پدرو سانچز، نخست‌وزیر اسپانیا، اوایل آوریل با رئیس‌جمهوری چین، شی جین‌پینگ، در پکن دیدار و چین اعلام کرد که اخیراً درباره تقویت همکاری اقتصادی با اتحادیه اروپا تبادل نظر کرده است. پکن خود را به عنوان راه حلی برای کشورهایی معرفی کرده که از رویکرد تجاری ترامپ آزاری ببینند. آرون دیوید میلر، دیپلمات کهنه‌کار آمریکایی در دولت‌های جمهوری خواه و دموکرات، گفت: «برای تغییر مسیر ترامپ در سیاست خارجی خیلی دیر نیست، به‌ویژه اگر اوفشار از طرف جمهوری خواهان در مورد خطرات اقتصادی را احساس کند.» میلر، که اکنون یکی از اعضای ارشد بنیاد کارنگی برای صلح بین‌المللی در واشنگتن است، افزود: «آنچه در حال رخ دادن است هنوز فراتر از نقطه بی‌بازگشت نیست. اما اینکه اکنون چقدر به روابط ما با دوستان آسیب وارد شده و دشمنان چقدر سود خواهند برد، احتمالاً غیرقابل محاسبه است.»